

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนปฐมวัยที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อความคิดสร้างสรรค์ และการเรียนศิลปะแบบปกติ ตามแนวการจัดประสบการณ์ สรุปสาระสำคัญของการศึกษา ได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า คือ เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนปฐมวัยที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนศิลปะและที่เรียนศิลปะแบบปกติ ตามแนวการจัดประสบการณ์ และเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังทดลองของนักเรียนปฐมวัยที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนศิลปะและที่เรียนศิลปะแบบปกติ ตามแนวการจัดประสบการณ์ ซึ่งมีสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า คือ ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังจากเรียนชุดกิจกรรมการสอนศิลปะ และการเรียนศิลปะแบบปกติ ตามแนวการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนเรียน และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนชุดกิจกรรมการสอนศิลปะ และการเรียนศิลปะแบบปกติ ตามแนวการจัดประสบการณ์แตกต่างกันมีวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า คือ ประชากร นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี กลุ่มโรงเรียนวังโดนด อำเภอ นายายอาม จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วยโรงเรียน 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านคลองลาว โรงเรียนนฤรงค์กิตติขจร โรงเรียนหนองสีงา โรงเรียนบ้านห้วยกระเจาะ โรงเรียนวัดวังเวียง และโรงเรียนวัดวังหิน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนบ้านคลองลาว ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบง่าย แบ่งเป็น 2 ห้อง ห้องละ 15 คน ซึ่งผู้วิจัยสอนทั้งชั้น แต่มุ่งทดสอบนักเรียนเพียง 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ชุดกิจกรรมการสอนศิลปะเพื่อความคิดสร้างสรรค์ มี 6 ชุด แบ่งเป็น 12 กิจกรรม กิจกรรมการสอนศิลปะแบบปกติ ตามแนวการจัดประสบการณ์ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปภาพแบบ ก. ของทอร์เรนซ์ ฉบับภาษาไทย ซึ่งแปลโดย ดร.อารี รังสินันท์ แบบทดสอบนี้กรมการฝึกหัดครูได้ทำการวิจัยและหาความเชื่อมั่น ในการให้คะแนนและการหาค่าความเที่ยงตรงแล้ว และผู้วิจัยได้ใช้คู่มือการตรวจให้คะแนนของกรมการฝึกหัดครู มีการวิเคราะห์ข้อมูล คือ เปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ dependent samples และเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test แบบ independent samples โดยใช้คะแนนผลต่าง

สรุปสาระสำคัญของการศึกษา ได้ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดละออ ของเด็กปฐมวัยที่ได้เรียนชุดกิจกรรมการสอนศิลปะเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเรียน ศิลปะแบบปกติ ตามแนวการจัดประสบการณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดละออ ของเด็กปฐมวัยที่ได้เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนศิลปะเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ หลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดละออ ของเด็กปฐมวัยที่ได้เรียนศิลปะแบบปกติ ตามแนวการจัดประสบการณ์ หลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยกับนักเรียนที่เรียนศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม มีคะแนนสูงขึ้นจากคะแนนก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับพัฒนาการด้านความคิดละเอียดละออ นั้น นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนสูงขึ้นจากคะแนนก่อนการทดลองเล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นไปได้ว่า พัฒนาการด้านความคิดละเอียดละออจะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุ กล่าวคือ พัฒนาการความคิดละเอียดละออจะพัฒนาสูงขึ้นตามอายุ (อารี พันธมณี, 2545, หน้า 42)
2. ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 1 โดยเด็กปฐมวัยที่เรียนชุดกิจกรรม มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบปกติ ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กได้กระตุ้นจากสิ่งเร้าในชุดกิจกรรม ผู้วิจัยได้ออกแบบให้มีเนื้อเรื่องและรูปภาพ เพื่อให้เด็กเกิดความคิด และใช้อุปกรณ์เป็นสิ่งเร้า ให้เด็กสร้างผลงานขึ้นด้วยตนเอง จากการวิจัย จะเห็นว่าผู้วิจัยจะกระตุ้นให้เด็กได้คิด และใช้จินตนาการ สร้างสรรค์ผลงานเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์นั้นจะแสดงออกได้โดยการตอบสนองต่อสิ่งเร้าและกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่ต่อเนื่อง ซึ่ง สมพงษ์ รุจิวรรณ (2516, หน้า 6) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์คือการนำเอาสิ่งต่าง ๆ มาประกอบเข้ากันเป็นสิ่งใหม่ที่แปลกไปจากเดิม โดยมีสิ่งเร้าเป็น

ตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดที่ต่อเนื่องกันไป คนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง จะเป็นผู้ที่สามารถในการระลึกสิ่งต่าง ๆ ได้มาก ในการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะนั้น เด็กจะเป็นผู้สร้างผลงานด้วยตนเองซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เด็กคิดและใช้จินตนาการ ทำให้เด็กมีความสนใจที่จะสร้างผลงาน ซึ่งทำให้เด็กมีความคิดที่หลากหลาย ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

3. เด็กปฐมวัยที่เรียนชุดกิจกรรมศิลปะ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมทางศิลปะสามารถช่วยกระตุ้นให้นักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ ได้แสดงออก มีอิสระในการคิดในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เชาวานา ยุทธสุริยพันธ์ (2514, หน้า 12-15) ได้สรุปว่า การเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงออกอย่างมีอิสระและมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนในบรรยากาศการเรียนการสอนที่เคร่งครัด และอยู่ในระเบียบตลอดเวลา ซึ่ง จันทวรรณ เทวรักษ์ (2516, หน้า 14-16) กล่าวว่า กิจกรรมที่เด็กสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้นั้น จะปรากฏในงานศิลปะต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (2516, หน้า 225-227) ที่กล่าวว่า ในขณะที่เด็กทำงานศิลปะนั้น เด็กจะจัดระบบความคิดได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการคิด. โดยผ่านกระบวนการศิลปะ และสามารถกระตุ้นให้เด็กโยงความคิดไปยังสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของเด็ก

4. เด็กปฐมวัยที่เรียนศิลปะแบบปกติตามแผนการจัดประสบการณ์ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนศิลปะแบบปกติตามแผนการจัดประสบการณ์นั้น สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดของตนเองโดยเสรี ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539, หน้า 121) ว่าการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิด ความสามารถของเขาอย่างอิสระ สามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสนักเรียนที่มีความคิดอิสระ กล้าแสดงออก พยายามหลีกเลี่ยงการตำหนิและการลงโทษ ควรให้กำลังใจในการทำกิจกรรม ครูต้องกระตุ้นให้เด็ก

สร้างผลงานด้วยตนเอง สำหรับเด็กที่ไม่กล้าทำกิจกรรม ครูควรหาวิธีช่วยเหลือโดยการสร้างความเชื่อ ให้กำลังใจ เป็นการส่งเสริมให้เด็กกล้าทำผลงานด้วยตนเอง

2. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะควรดำเนินตามขั้นตอนครูไม่ควรเร่งรัดเพราะจะเป็นการสกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

3. อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต้องเตรียมให้พร้อมก่อนเสมอ และครูควรทำความเข้าใจในชุดกิจกรรมให้ละเอียดก่อนใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลของการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อความคิดสร้างสรรค์กับการสอนอื่น เพื่อเป็นการศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมต่อไป

2. ควรมีการนำชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไปทดลองพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นและสร้างความสนใจต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้มากยิ่งขึ้น